

Magyarország Európa közepén (5.)

A Kárpát-medence sorsa a civilizációs fejlődésben

Az elsődleges civilizációs központ helye tehát legalább ötezer éve lassan mozog kialakulási területéről nyugat-északnyugat felé, mindenütt a tengerparti részeken maradvánnyal. ¹²¹ Végül a 15. század végétől az Atlanti-csatorna partjain, Amszterdamban és odaát elkezdődött a nyugat-európai ipari forradalom. Ennek egészen új energiaforrások alkalmazása mellett (ők jönnek rá arra, hogy a Baltikumtól gabonát szállító hajók fáját is fel lehet használni, mégpedig tüzelésre) az a fő sajátja, hogy a történelemben először, de véglegesen a tudomány közvetlen termelője lett. ¹²² Ráadásul egy ideig a gazdasági fejlődés szempontjából fontosabb természettudományok kutatása megelőzte a társadalomtudományokét. Ez a minden korábbinál nagyobb változás akkor köszöntött be, amikor a társadalmi fejlődésben a Mediterráneumot egész [Nyugat-] Európa váltja fel, mint területi egység. ¹²³

Fontos tudnunk, és ezért ismét hangsúlyozom, hogy a Kárpát-medence és benne hazánk területe, mindmáig soha nem volt egyhangú része elsődleges vagy éppen vezető civilizációs területnek, sőt igazi perifériának sem. A vezető civilizáció vívmányaihoz talán legközelebb – meglehetősen régen – az újkőkor hajnalán állott (eltekinthetve rövid ideig tartó és végül elbukó fellendülésektől, főleg a római korban vagy a Kr. u. 14–15. századokban). ¹²⁴ Ekkor hazánk területének műveltségi foka majdnem egy szinten állott egy igazi periféria, az égési vidékek színvonalával. Ezt az időt a Körös-kultúra időszakának nevezzük, és a Kr. e. 5–4. évezred fordulójának tájára esett. És ugyancsak egyszer majdnem sikerült a teljes felzárkózás is, a Krisztus utáni első és második században, a római uralom első harmadában (erről a kérdéssel lásd lentebb!).

A Kárpát-medence kulturális megoszlása és fejlődése az ősidőkben

a. A Körös-kultúra tehát az elsődleges és korai (de már nem legkorábbi) közel-keleti civilizációs térség egyik perifériájának (a nyugat-kis-ázsiai-égési zónának) ugyancsak a kissé barbár távoli északi határvidéke (nem marginális pereme), de azért integráns része volt. Mint délen felfedezett új ismeretek (a neolithizáció vagy neolitikus forradalom) perifériális hordozója, a Duna völgyén át Európa további területei számára akkor a délről érkező civilizációs hatásokat fogadta, alkalmazta és kissé átalakítva továbbította. A Kárpát-medencének nagyjából a déli felét, egy Munkács–Keszthely közötti vonaltól délre eső területet foglalta el és alakította át gazdaságát, neolithizálta az őskőkori–középső kőkori vadságot-barbárságot. E másodlagos perifériának (teljesen tudományos meghatározással talán az égési-anatóliai civilizációs periféria északi határvidékének, tehát a Körös-kultúrának) a hatásai alatt két nagy ősi európai kulturális térség is kialakult.

b. Az egyik a Duna-vidéki – közép-európai művelődéscsoport, amelyet régészetileg a vonaldíszes kerámia összefoglaló névvel jelölhetünk. Az újkőkor robbanásszerűen fejlődő szakaszában alakultak ki ezek a vonaldíszes kerámiák az Alföld északi felén és a Dunántúl délkeleti területein, sajátosan a Körös-kultúra által hozott neolitikus ismeretek és technológiák hatására. Az alföldi csoport mindvégig megmaradt a Tisza völgyében a síkságokon. A Dunántúlon létrejött változat azonban idővel Európa szinte teljes kontinentális zónájában elterjedt az Alpok és az Északnémet-síkság közötti széles sávban, Normandiától és a Németalföldtől egészen a

¹²¹ Erre a körülményre Vörös István hívta fel a figyelmemet. Annyira fontos tényező volt, hogy mindmáig nem tudunk olyan fejlett civilizációról, amely nem tengerparti területen (jeges tengerrel közvetlen kapcsolatban lévő területek természetesen nem játszottak szerepet) született volna meg. Kérdés, hogy Oroszország sok évszázad óta tartó és folytatódó pangása nem áll-e összefüggésben azzal, hogy hatalmának mindmáig nem sikerült kijutnia a meleg tengerekre, sem a Földközi-tengerre, sem a Perzsa-öbölbe, jóllehet ez mind a cári, mind a sztalini-bolsevista politikának a fő célja volt, és a kozsovói események alapján ítélve maradt is. Az utolsó lehetőség mostanság a montenegrói 6 kilométer széles tengerpart. Ezért folyik a balkáni gyilkolás immáron több mint egy évszázad óta.

¹²² A kérdéshez magyar nyelven a legjobb olvasmány I. Wallerstein: A modern világgazdasági rendszer kialakulása. Budapest, 1983.

¹²³ Mendöl 1999, p. 54.

¹²⁴ Aligha lehet véletlen, hogy a 14–15. században az ország kapcsolatai fokozottan erősek voltak Itáliával: az Anjouk uralkodása illetve Mátyás reneszánszpolitikája.

Dnyeszter–Dnyeper vidékéig. Nagyjából a jóval későbbi kelta, germán és szláv nyelvterületen. Északon azonban még legnagyobb elterjedése során sem telepedett meg a tengerpartokon.

Mindvégig volt egy sajátos nagy csoportja a Kárpátoktól, egészen pontosan a Morva folyótól nyugatra. Ennek nyugati részén népeinek két kései utódja, a jól romanizált kelta (gall) népek és a kevésbé romanizált germánság (az Elbától a Rajnáig, illetve a későbbi elvándorlókkal a Szajnáig, majd attól is délebbre) évezredekkel később az alapja lett a fejlett nyugat-európai társadalmaknak, amelyek nyelvileg (leszámítva az úgynevezett töredék nyelvek – Trümmersprachen, például baszk – beszélőit), kizárólagosan a kelták (gallok), latinok és germánok utódai. Germán nyelvű népek az EU-ba legutóbb becsatlakozott svédek és osztrákok is. Lehet, hogy csírájában már ilyen korán, a Krisztus előtti negyedik évezredben kialakult volna az Elba–Morva–Lajta-határ a latinok–kelták–germánok régi elődei és más, keleti népek (például nagyon régi szlávok és mindenféle más, balkáni népek: pannonok, illírek, thrákok, dákok, egyebek) ősei között?

Mindenesetre a közép-európai vonaldíszes kerámia csoportjai indították el hosszú és bonyolult útjára az európai barbárság (mondjuk a későbbi germán, kelta és szláv út) civilizációs fejlődését. Fontos tény, hogy ebből az ősi soron genetikailag rokon hármashból a keleten élő ősszláv → protoszláv → keleti szláv ág maradt le a fejlődésben, ami világosan mutatja, hogy a lemaradásban nem a rassz, a nép vagy a nyelv milyensége játszotta a hátráltató szerepet, hanem a hely. *A magyarság sorsában sem a magyar voltunk volt a zsákutca* – Bibó buta kifejezésével zsákutcás magyar út –, *hanem a terület, e neuralgikus és folyton magvaszakadó Kárpát-medence*. Igaza van ez egyszer Ungvári Tamásnak: *Bibó zsákutcás magyar történelemről beszélt: épp csak a [zsidó] asszimiláció [lett volna] sikeres?*¹²⁵ Zsákutcaban tehát még a zsidó asszimiláció sem lehet sikeres, főleg, ha a zsidóság nem is akar asszimilálódni, csak a zsákutca-ba telepedni.

Indoiráni-iráni nyelvű népek az ortodox sztyeppen

c. A másik érintett régió az ortodox Kelet, a sztyepp és a csernozjom európai zónája. Ennek régészeti művelődései főleg a rézkortól, a harmadik évezred közepétől kezdve a Volga és a Dnyeper, majd kitágulva a Volga és a Tisza, majd ismét csak a Volga és

a Kárpátok (a bronzkorban, Kr. e. a 2. évezred elejét követően), végül a Kárpátok, sőt a Tisza és az Altáj közötti egész óriási sávot foglalták állandóan változó belső és külső határokat mutató egységbe. Ez a legnagyobb kitágulás a szkíták idején következett be, tehát a Kr. e. 1. évezred derekának évszázadaiban, jöllehet, e szinte végtelenül hosszú sztyeppi terület népei majdnem kivétel nélkül indoiráni eredetű nyelveket beszéltek évezredekig. Nyelvük-etnikumuk szerint az indoiráni, majd fokozatosan ósíráni, óiráni és iráni nyelveket beszélő népek családjába tartoztak.¹²⁶ Ők voltak a kurgánokba is temetkező népek, és utódaik ósíráni-óiráni nyelvű hatalmas csoportjai a Kr. e. 3–1. évezred egész hosszú folyamán. Eközben az indoirániai egyik ága, az indoárja egészen Indiáig vándorolt, más, ósíráni csoportok pedig Közép-Ázsia és a Közép-Kelet területeit foglalta el. Közéjük tartoztak és tartoznak a médek, perzsák, szakák és más, a történelemből jól ismert hatalmas népek.

A sztyeppen maradt vagy nyugatra került irániak mindenki számára látható emlékei hazánkban a kunhalmok vagy kurgánok. Ez a hatalmas iráni nyelvű térség a sztyeppen egészen a hun hódításig, a Kr. u. 4. század végéig fennmaradt.

A térség és iráni etnikumai köztes helyzetét Európa és Ázsia között mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy már születéskor hibrid volt. Hiszen területének, a Kárpátokig és az Al-Dunáig nyúló sztyeppnek a neolithizációja részben szintén a Körös-kultúra hatásaira történt meg. Viszont a Dnyeperen túli területekre Közép-Ázsia és a Kaukázus felől érkeztek az első civilizációs hatások. Ráadásul a sztyepp nem ér véget a Volgánál, sőt ott kezdődik csak igazán! Az évezredekig a Volgától nyugatra élő, különböző fejlettségi fokra jutó iráni nyelvű népek egy része még az ósíráni korban, valamikor Kr. e. 2000 táján átkelt a Volgán, és elterjedt egészen Belső-Ázsiáig. Egy részükből kerültek ki a már említett perzsák és médek elődei is.

Ezek a hatalmas iráni nyelvű népi tartalékok nem egy esetben játszottak meghatározó szerepet Európa nyugatabbi részeinek történetében is. Gondoljunk csak a perzsa királyok délkelet-európai háborúira (a perzsa–görög háborúkra), Attila alán segédcsapataira, a szarmaták balkáni és Kárpát-medencei megtelepedésére, Marcus Aurelius ellenük vívott háborúira!

Ennek az óriási kiterjedésű keleti, sztyeppi térségnek a nyugati határa szabja majd meg az ortodox, orosz kelet és a katolikus lengyel-magyar királyságok közötti határt a középkorban. Némi in-

¹²⁵ Élet és Irodalom, 2000. március 10., p. 6.

¹²⁶ Az iráni nyelvű népek régi történetének legfontosabb kérdéseire lásd Makkay, 1998, a megfelelő fejezet.

gadozással az Al-Dunánál, hiszen a sztyepp a folyónál véget ér, de az ortodox szláv nyelvterület átnyúlik a Balkánra is. Ez azonban egy kései és erőszakos folyamatnak, a szlávok elterjesztésének az eredménye volt, éppen úgy, mint kései folyamat volt az is, aminek során a keleti szláv nyelvek beszélői évszázadok alatt elfoglalták a hun–avar–türk–onogur–besenyő–kun hódítások által meggyengített vagy elüldözött¹²⁷ hajdani irániak egész sztyeppi térségét, le a Fekete-tengerig. A korai szlávok egy részét a keletről hódító hun–türk–avar népek sodorták magukkal a sztyeppről északra fekvő szláv őshazából. Így kerültek különböző utakon a Dunától délre a balkáni szlávok: bolgárok, szerbek, horvátok és szlovénok.

A sztyepp, az erdős sztyepp és a tajga nyugati végét jelző, először csak geográfiai és kulturális, majd szláv nyelvi, etnikai, ortodox vallási, cári–pánszláv, végül bolsevista–zsidó–pánszláv politikai és birodalmi határnak az állandó változása, ingadozása¹²⁸ a legjellemzőbb tünete az *Ecsedy István* által remekül meghatározott, évezredekig örökösen bekövetkező, folyton-folyvást visszatérő magvaszakadásoknak, a *continuous discontinuities*-nek.¹²⁹ Remélem, az olvasó immáron sejti is, hogy erre az évezredekig tartó megszakadássorozatra nem lehet egyszerűen csak a *változás* vagy *megújulás* kifejezést használni. Elvégre a dolgok negatív és pozitív alakulása egyaránt változás!

A perifériális, de déli vonzású Körös-régióval együtt *eme három óriási, földrésnyi régió (a–b–c, tehát a déli, balkáni civilizációs Körös-térség, a korai európai barbárságot jelentő marginális Duna-vidéki, vonaldíszes, és a teljesen marginális keleti barbárságot képviselő sztyeppi) ide-oda pulzáló szélső határai hosszú évtizedekig általában Magyarország területén találkoztak. Mégpedig pontosan a Kárpát-medence geográfiai központjánál, Szolnok térségében és a Jászságban.*¹³⁰ Tudjuk, hogy Nagy-Magyarország, azaz a Kárpát-medence földrajzi középpontja Szolnoktól valamivel délre, Szarvason volt, úgy hívták és ma is úgy hívják a jó tót atyafiak, hogy Magyarország közepe.

Trianon és Erdély

Fontos körülmény, hogy a harmadik (c) nagy, keleti, sztyeppi vagy iráni zónán belül Erdély mindig határozottan önálló egységet jelentett, a Kárpátok által jól elzárva Kelettől és a vele járó ortodox katolicizmustól, jöllehet, a keleti hatások mindig ott jelentkeztek először.

Erdélynek a nyugathoz való tartozását mi sem jelzi jobban, mint az, hogy másfél századig római provincia is volt, hogy végül a Magyar Királyság része volt, és nem maradt az ortodox bolgár kánság, majd királyság része Gyulafehérvár, azaz Belgrád központtal. Itt érhető talán a legjobban tetten Trianon bűne, amikor döntésében nem ősi gazdasági vagy még ősibb geográfiai, regionális fejlődési, fejlettségi vagy éppen birodalmi határokat vett figyelembe, hanem francia mintára egy történetileg sokkal alacsonyabb rendű, és ráadásul sokkal később (a középkor után) kialakult nyelvi-etnikai-vallási tényezőt: ortodox vallású, de vulgáris latin nyelvjárást beszélő vlachok, azaz történetileg hitelesen oláhok sokasága, akik ma már románoknak nevezetnek magukat. A francia minta a Szent Bertalan-éjszakára utal.

Pedig Trianon főszereplői nagyon is tudták és tudják, hogy a birodalmi-politikai határok fontosabbak számukra, mint az etnikaiak, nyelvek, vallásiak, történetiek: mikor oroszok csecseneket bombáznak halomra, akkor a *be nem avatkozás* melletti érv az, hogy Csecsenföld nem orosz és nem ortodox etnikumával Oroszország integráns része. A közép-ázsiai köztársaságok az EU és az USA elveinek értelmében Trianon vallási érveinek címén sohasem lettek volna a cári vagy a Szovjet Birodalom részei. Vagy miért kell elfogadni azt, hogy Tibet még ma is Kína része? Csak azért, mert Kína nagyhatalom, akitől tartani kell, akit nem olyan könnyű megtámadni és leigázni, mint afrikai bennszülötteket, szibériai tajgai vadászokat, afgánokat, észteket, letteket, litvánokat, 1849 óta négyszer vagy ötször magyarokat, néha prágaiakat, csecseneket és így tovább. A kicsikkel tehát bármikor bármit meg lehet

¹²⁷ Az alán ászok például a Kaukázusba vonultak vissza, ők ma az oszétek. Más alán törzsek a Balkánon és a Kárpát-medencén át egészen Dél-Franciaországig vagy akár Észak-Afrikaig vonultak el.

¹²⁸ Mint fentebb láttuk, az évezredek folyamán az ősi és iráni népeknek ez a nyugati határa hol a Dnyeper völgyében volt, hol a Tiszánál, hol a Kárpátoknál, hol a Dnyeszternél.

¹²⁹ Ecsedy 1994, p. 167. A kérdésről még lentebb is lesz szó.

¹³⁰ A Tisza vonaláig jutottak a sztyeppi terjeszkedések és hatások, nemcsak a rézkorban, hanem például a szkíták idején is. A Körös-kultúra legészakibb lelőhelyei a Kárpát-medencében néhány kilométerrel északra vannak Szolnoktól. A Duna-vidéki vonaldíszes kerámia és utódai (például a lengyel kultúra) lelőhelyei pedig Normandiától és a Rajnától egészen a Jászság határáig terjednek (a Kárpát-medencében). Erről a kérdésről lásd J. Makkay: Theories about the origin, distribution and the end of the Körös culture. In *At the fringes of three worlds*. Szolnok, 1996, pp. 41–42, és szintén Makkay János: A Jászság-határ. Kézirat megjelenés alatt.

csinálni? Hol vannak itt a morális határtól nyugatra fekvő EU-ban az erkölcsök és az elvek?

A keletől való elzártásgnak az eredménye volt az, hogy Erdély ősi népei, az őstrákok, agatürzöszök, dákok és mások erős iráni sajátosságokat mutatnak ugyan, de egyelőre nem bizonyítható, hogy már eredendően az iráni nyelvű népek nagy közösségéhez tartoztak vagy iráni nyelvű hódítók uralma alatt (például szkíták) a nem iráni őslakók csak másodlagosan iranizálódtak (nyelvük szatemizálódott; e sorok írója hajlik egy ilyen feltevésre). A nyelvi és vallásos vonzatokon és hovatarozásokon túl Erdély egészének kulturális hagyatéka hosszú évezredekig mindig erőteljesen elkülönült a Havasalföld, tehát akár Moldva, akár Olténia és Munténia – azaz a Kárpátokon kívüli mai Románia – kulturális fejlődésétől. Különös módon csak Erdély legmagyarabb része, a Székelyföld mutat erős kapcsolatokat Moldvával a régiségben, így akkor, amikor a kései neolithikumban a festett kerámiák éltek.

Erdélynek Romániához való erőszakos trianoni-párizsi csatolása tehát semmiféle őstörténeti vagy történeti háttérrel vagy előzménnyel, sem korabeli vagy mai nemzetközi döntés példájával nem támogetható meg.

*

A Kárpát-medence megosztottságai a Körös-kultúra után

A Körös-kultúra fejlődésének a végén, nagyjából úgy Kr. e. 4 ezer után valamikor a déli eredetű vagy csak kapcsolatú másodlagos kulturális periféria lakóinak utódai némileg kezdtek visszahúzódni dél felé. Először csak a Maros, majd évszázadok múlva az Aranka, és ismét jóval később, a rézkorban már csak az Al-Duna vonaláig tartották meg ősi déli területeiket. Ezeket a visszavonuló utódokat a régészet a Vinc'a-kultúra embereinek nevezi. Helyüket lépésről lépésre, folyóvölgyről folyóvölgyre (Körös→Maros→Aranka→Duna) az Alföld vonaldíszes kerámiájának az utódnépei foglalták el. Tehát azok, akiknek ősei eredetileg a neolithizáció idején a Jászság-határtól északra éltek. Idősorban a tiszai, tiszapolgári és a bodrogeresztúri korszakoknak, illetve művelődéseknek nevezzük őket. Ennek a dél felé tartó mozgásnak

nagy valószínűséggel szerepe volt az ősgörög etnikum kialakulásában és eljutásában görög földre.¹³¹

Feléledtek és érvényre jutottak ezekben az évszázadokban azok az újkőkor előtti ősi állapotok illetve határok, amelyek eredőit elsősorban a Kárpát-medence olyan geográfiai sajátosságaira vezethetjük vissza, amelyekkel a Körös-kultúra nem nagyon törődött (hiszen, mint látjuk, a geográfiai határookra szinte fittyet hányva, azoktól függetlenül terjedt el). Visszavezethetjük továbbá nagyon régi kulturális-etnikai-nyelvi különbségekre, amelyekhez a neolithikum előtti ősi törzsi társadalmak kulturális-etnikai-nyelvi határai – már csak geográfiai-időjárás-erdősödési és más hasonló okokból is – még alkalmazkodtak. Ezeket az etnikailag-nyelvi meg határozott ősi geográfiai határokat, de csak ezeket – hasonló okokból – a földművelő civilizációt hozó és terjesztő Körös-kultúra elterjedése bizonyos fokig mégis figyelembe vette. A Körös-kultúra terjeszkedése Szolnoktól valamivel északra bizonyára ilyesféle tényezők miatt állt meg oly hirtelen.¹³²

Ettől kezdve a Kárpát-medence egésze sajátos és egész Európát nézve rendkívüli fejlődést mutat. Több mint ötezer éven át alig akadt időszak, amikor egységes kulturális terület maradt vagy lett, avagy a történetírással rendelkező korokhoz közeledve vagy azok idején azonos hatalom alá került. Mindvégig megfigyelhető a *hárm as megosztás*, hol nyíltan, hol kissé rejtetten: a Dunántúl, az Alföld és Erdély önálló kulturális térségek voltak. A Dunántúl és az Alföld a Felvidék, azaz Szlovákia föléjük eső részével általában mindig együtt. A vonaldíszes kerámia korában például Kelet-Szlovákiában az alföldi típus élt, Nyugaton viszont a dunántúli. Ugyanezt tapasztaljuk a rézkorban és a bronzkorban is, akárcsak a még későbbi korokban.

Európa más, régi vagy mai kulturális és nemzeti és/vagy geográfiai térségeinél is megfigyelhető, hogy hajdanában hol egyik, hol másik kulturális térséghez kerültek hódítások, kulturális áramlások, diffúziók, liberális modernséggel akkulturációk során és következtében. Azonban földrajzi fekvése és sajátosságai miatt különösen csak a Kárpát-medencére lehetett jellemző az, hogy kisebb egységekre bomlása nyíltan vagy lappangva ugyan évezrede-

¹³¹ Erről a kérdésről részletesen lásd Makkay, 1998, a megfelelő fejezet, illetve ugyanó: The origins of the Protogreeks and Protohittites from a common perspective. Tanulmányok Patay Pál tiszteletére, szerk. Kovács Tibor. A Magyar Nemzeti Múzeum kiadásában, sajtó alatt.

¹³² E kérdések *természettudományos* oldalával legújabban Kertész Róbert és Sümegi Pál több cikkben is foglalkoztak. Legutóbb és magyar nyelven Teóriák, kritika és egy modell: miért állt meg a Körös-Starčevo-kultúra terjedése a Kárpát-medence centrumában? Tisicum 11, 1999. pp. 9–22. A tanulmány eredményeivel kapcsolatos legfontosabb fenntartásom az, hogy a régi társadalmak fejlődését *sem csak természettudományos tényezők határozták meg.*

kig megőrizte kettes vagy hármas, ritkábban még több részre tagolódásának hagyományait, viszont a külső, sokszor meghatározó hatások iránya három égtáj: kelet, nyugat és dél szerint állandóan változott.

Hogy érthetőbbé tegyem ezt a sajátosságot, csak annyit említek meg, hogy őstörténeti időkben Ibériát vagy Britanniát egyszerű geográfiai fekvésük okán nem érthette nyugati hatás, Skandináviát meg sem északi, sem nyugati. Itáliát pedig csak kivételesen érthette déli,¹³³ akkor is csak átmeneti sikerrel: lásd a föníciaiak–punok szicíliai hódításait, avagy Hannibál és Karthágó sorsát! Szicília azonban ebből a szempontból akár kivétel is lehet, hiszen oly közel fekszik Afrikához.

A Kárpát-medencében ezek a változó eredőjű, de legalább három irányból jövő hatások, hódítások, uralmak hol egy, hol két nagy térséget bekelezték be, viszont csak ritkán hármat, tehát az egész medencét. A 45 évig, tehát történelmileg középhosszú ideig tartó bolsevista-liberális megszállásunk egyik tragédiája éppen abban van, hogy ismét előfordult az a legrosszabb eset, amikor a hunok, avarok és tatárok hódításaihoz hasonlóan egy barbár és pogánnyá vált (mongolizált) keleti uralom az egész Kárpát-medencére kiterjedt, és ráadásul hosszú évtizedekig fennmaradt. A barbárságban hozzá egyedül hasonlítható mongol rémálom szerencséjére csak két évig tartott, és ez megkönnyítette hatásainak a felszámolását.

Keleti rablók – itthoni társaik

Az őstörténelem és történelem nyilvánvaló tényei azt mutatják (és ezért nem is hozok fel minden esetet), hogy a Kárpát-medence, tehát a történeti Magyarország területe mindenkor kedvenc vágya és célpontja volt akár keletről (hunok, mongolok, szovjetek), akár délről (Bizánc, a korai bolgár állam, moszlim-törökök, majd vérengző rácserbek és magyarfűrészelő szerbek), vagy akár nyugatról (kelták, Róma, Nagy Károly, Német-ró-

mai Császárság, Habsburgok, csehek, németek) induló hódítóknak és rablóknak.¹³⁴

Attól függően, hogy egy ilyen teljes vagy részleges bekebelezés milyen irányból – már civilizált vagy még barbár világból – jövő hatások eredménye volt, a medence teljes egysége vagy egy-egy elfoglalt része szerencsés vagy szerencsétlen fejlődést követett (szerencsétlen fejlődést követ ma kényszerűségből Erdély).

A szerencsétlenre legyen példa a legutóbbi teljes bekebelezés, a szörnyűségében a mongolok vérgőzös tombolását is meghaladó szovjet uralom. Ráadásul alighanem ez a 45 év volt az, amikor lélektanilag teljesen érthetetlen módon a legtöbb magyar együttműködő akadt az elnyomókkal. Jó történeti példa itt az, amit Dávid Antal írt meg arról, hogyan foglalták el a perzsák Kúrosz vezetésével Kr. e. 538–539-ben Babilont: a város kapuit titokzatos kezek felnyitották Gubaru [a perzsa hadparancsnok] csapatai előtt. Az árulás főleg a bábéli papok műve volt, de szerepet játszottak benne a Bábelben élő idegenek, köztük a deportált zsidók is.¹³⁵

Magyarázat tehát mindenre, az ilyen árulásra is akad, például a deportálás. A kritikus időkben, tehát főleg 1956 előtt és 1956-ban, de azt követően is az együttműködők, a quislingek jelentős része, de a vezérek viszont kimondottan azok soraiból kerültek és kerülnek ki, akik történelmileg alig korábban, 1849 és 1914 között éppen a későbbi szovjet térségből költöztek be Hungáriába (például Galíciából). Ugyanaz történt meg, mint 1919-ben, Kun Béla rémuralma alatt. Nem titok, hogy a zsidóságnak arra a szerencséjére kisebbik részére gondolok, akik még alig asszimilálódtak, és a befogadó ország¹³⁶ iránt (számomra) imaginárius okokból már a haláltáborok előtt gyűlölettel voltak. Főleg 1918–1919-ben, majd 1945 és 1956 után is. Pedig, mint Alexander Bernát írta volt, *sehol úgy nem fogadtak bennünket, mint itt.*¹³⁷

Egy példa erre: a Trianont 1911-től előkészítő Jászi és az Ady Endrét cenzoráló Hatvány „baráti köre azokból a fiatal zsidó entellektüelekből került ki,

¹³³ Itália számára nem ugyanazt jelenti a déli hatás, mint a Kárpát-medencének: náluk a kelet felől jövőek voltak kultúrahordozók ugyanazokról a területekről, ahonnan időnként hozzánk is jöttek a hatások.

¹³⁴ Sőt még északiaknak is, de például a lengyel fejedelmek és királyok támadásait a legtöbbször sikeresen lefékezték már a Kárpátok és a Felvidék nyugat-kelet irányú, tehát a dél felé törekvők útjában akadályt jelentő hegyei-völgyei.

¹³⁵ Dávid Antal in Egyetemes történet, I. kötet, szerk. Kerényi Károly. Budapest, 1935 vagy 1936, p. 137.

¹³⁶ Kósbányai János könyve (Zsidó reformkor. Budapest, 2000; vö. in Élet és Irodalom, 2000. június 30., p. 18) „lényegretörően mutatta be, hogy a Habsburg Birodalom nyugati tartományában milyen megalázó nyomásnak volt kitéve a zsidóság, ... Magyarország ezzel szemben más világ, hiszen, ha a nemesi földesúr befogadja a zsidókat, akkor erős védelem alá kerülnek, ... A földesúrnak pedig szüksége volt vállalkozó szellemű alattvalókra.” Azután 1919-ben, majd 1945-től a befogadó földesurak és utódaik megkapták a jutalmukat Kohnéktól és Rothéktól.

¹³⁷ Kósbányai i. m., Szász László in Magyar Nemzet, 2000. június 15., p. 31. után.

akiknek a magyarsággal való azonosulásuk egyáltalán nem volt olyan sorsszerűen mély és életrehalálra szóló, mint az Ady. A Nyugat vezető emberei, akik Adyt lobogójuknak használták, ... abból a frissen asszimilálódott zsidóságból kerültek ki, amelynek a legrosszabb képviselői 1919-ben a magyarsággal szemben a legkegyetlenebb gyilkos terrort valószínűsítették meg, s a magyarságtól való idegenségüket ezerszeresen bizonyították”.¹³⁸ Nagyon jól jellemezte ezt a zsidóságon belüli kisebbséget Szabó Dezső: „a kommunista, a szocialista, a forradalmár zsidó csak előharcosa, élő tankja a kapitalista, imperialista zsidóságnak, s győzelmük esetén meghamisítják a kommunizmust, megsemmisítik a szabadságot, széttörnek minden szociális jogot, a proletárt csak vak eszköznek tűrik meg, s kommunizmusuk, szocializmusuk nem más, mint átmenet egy új, most már az egész faj szélesebb alapjaira fektetett kapitalizmus világuralmi berendezkedésére”.¹³⁹ Nem kétséges, a szocializmus hajnalán tragikusan elhunyt Szabó Dezső, aki jól ismerte 1918–1919 minden kunbélai aljasságát, itt tökéletesen megjósolta nemcsak a rákosizmust, hanem a bolsiliberális ávosgyerekek (Petőék és Bauerék) 1990 utáni hatalmi tobzódását és további terveit is.

Kétségtelen tény, hogy a náci és a bolsi haláltáborokban tragikusan elpusztult zsidó polgártársak¹⁴⁰ 1940 után nem működhetek együtt a bolsevistákkal. Csak azok, akiket nem ért el a nácizmus avagy a szovjetben a bolsevizmus vérgyilkos keze. Több, mint barátságtalan lépések voltak ezek a nagyon is támogató együttműködések a hajdani békés befogadó országgal és népével szemben. Nem mindenki részéről! Aki a haláltáborokból hazatántorgott, azt az egyetlen szót nem akarta hallani, amivel megbélyegezték: zsidó. Anyanyelve magyar volt, hazája is az.¹⁴¹ Maga Bibó is úgy találta, hogy a meghurcoltatások és megaláztatások ellenére [a zsidók közül] igen sokan választották az asszimilációt.¹⁴²

Lehet, hogy így van. Az viszont biztos, hogy a haláltáborokból hazatántorgó vagy gettóból kiszabaduló zsidó magyar anyanyelvűek egy részének

nem feltétlenül kellett volna azonnal rohanni és a bolsevisták szolgálatába állnia hazája (de legalábbis szülőföldje) ellen, nem is mindegyik állott. Természetesen bosszút állni vagy gyűlölködni háborúk végén lehet, ha nem is szabad, jóllehet, a fogat fogért nem erkölcsi imperativus. Jellemző Bibó gyatra lelkivilágára, hogy megérti a zsidó bosszúszomj erősödését: Az azonban egészen természetes, hogy az önkritikátlan, bosszúszomjas zsidóságnak a szemérmes kultúratisztelővel szemben ebben a négy-öt évben rendkívül meg kellett erősödnie.¹⁴³

Egy valóban humanista ember, Márai Sándor másként írt a zsidó bosszúszomjról: Isten, adj erőt a zsidóknak, hogy elviseljék az üldöztetést, kínzást és szenvedést. Adj erőt nekik, hogy erősek legyenek az élethez és a halálhoz. S aztán, ha túléltek az üldöztetéseket, adj erőt nekik, hogy ne veszítsék el a fejüket, ne változzanak át ámokfutó üldözőkké. Adj erőt nekik, hogy erejük legyen az emberi nagysághoz, a türelemhez. Mert a bosszú csak újabb indulatot szül.¹⁴⁴ A dolgok azonban nem Márai, hanem Bibó erkölcsi normái szerint történtek. Nagy Ferenc miniszterelnök így írt a bosszúról: A munkaszolgálatból visszatért zsidók elárasztották a magyar politikai rendőrséget, ahol nem az objektivitás és a megbékélés, hanem a bosszú szellemében járnak el a politikai gyanúsítottakkal.¹⁴⁵

Csak néhány példa a feledékenységtől a brutális aljasságig és becstelenségig terjedő hálátlansági skála legenyhébb eseteire:

Egry József 1950. szeptember 7-én írta Medgyessy Ferencnek: Az itt járt pestiek igen sok furcsaságot beszéltek a műcsarnoki kiállítással kapcsolatban. Mint hírlík, az én dolgaimat kidobták. Végre azok is rúghattak rajtam, akik érdekében negyven évig tartottam a hátam.¹⁴⁶

Karádi Katalin mondta el, hogy 1944. április 18-án tartóztatott le a Gestapo. Elvittek. Bebörtönöztek, először a Zrínyi utcában, majd a Pestvidékiben, és naponta vittek vallatni föl a Svábhegyre, kihallgatásra: kikkel vagyok összeköttetésben? Miért veszem pártfogásba az üldözötteket, a másvallásúakat? – Mondhatok-e mást, valami többet, nagyobb, mint azt, hogy az emberségemért

¹³⁸ Beke Albert: Ady és Hatvány. Studia Nova, 1995: 4, p. 210. Bálint István János Utószava után, in Hetey Zoltán: Ady Endre tragédiája. Budapest, 1999, p. 198.

¹³⁹ Szócs Zoltán in Magyar Fórum, 2000. július 6., p. 13.

¹⁴⁰ Kun Béla és hóhértársai halálát a szovjetben nem számolom ebbe a kategóriába. A hóhér halála nem tragédia vagy mártíromság, hanem megkönnyebbülés!

¹⁴¹ Ungvári Tamás in Élet és Irodalom, 2000. március 10., p. 6.

¹⁴² Dénes István Zoltán: Eltorzult magyar alkat. Budapest, 1999, p. 22.

¹⁴³ Ugyanott, p. 90.

¹⁴⁴ Márai Sándor: Napló 1943–1944. Budapest, 1990, p. 160.

¹⁴⁵ Schmidt 1998, 64.

¹⁴⁶ Legéndy Péter: A szocialista realizmus, mint művészettörténeti hely és atmoszféra. Havi Magyar Fórum 8: 3, 2000. március, p. 93.

tartóztattak le? Mi a bűnöm? Mért hoztak ide? Ártatlankokat mentettem, akiknek az elhurcolása éppolyan képtelenség volt, mint az én letartóztatásom.¹⁴⁷ Maradt még lehetőség egy még nagyobb képtelenségre: arra, hogy ezt az embert elüldözzék a hazájából.

Karády Katalin megemlíti, hogy Nemes Nagy Ágnes emlékezete őrizte meg az ő szavait arról, hogy nem bocsájtotta el más vallása alkalmazottait. Nézzük, mit írt a hálátlanságról Nemes Nagy Ágnes:

Megmenteni valakit, rendkívüli tapintatot igénylő feladat. ... Ha valakinek például nehéz politikai helyzetben csak úgy hirtelenében segíünk, később hosszán hallgathatjuk prédikációit, amelyekben politikai álláspontunkat kifogásolja – azt, amelynek megmentését köszönheti. Ha háborúban üldözöttet rejtegetünk, rövidesen az üldözőivel karonfogva megy át előlünk a túlsó oldalra.¹⁴⁸

Nem szükségszerű tehát a gettóból azonnal a részben nyilasokból álló magyar kágébéhez rohanni.¹⁴⁹

Történelmi esély szalasztott el a második világháború után a mindenki által óhajtott megbékélésre azzal a sajnálatosnál rosszabb helyzettel, amit Faludy György egy legutóbbi tanulmányában írt meg. Ebből idézek, mert ez az a megbízható forrás, ahonnan tudomást szereztem erről a kérdésről. Tehát: A [Rákosi-] kor egyik jellegzetessége, hogy az ávósok, akikkel odabent dolgozom akadt, többségükben zsidók voltak.¹⁵⁰ Egész röviden és megismételve: a német fasiszta koncentrációs táborokból megszabadult és hazatértorgott, vagy a háborút máshol megúsó üldözöttek eme részének nem kellett volna azért azonnal a világtörténelem legkegyetlenebb, szovjet bolsevista zsarnokainak szolgálatába állniuk. Az előbb már említett, szemet szemért elv ugyanis a megbékéléshez vezet. A zsidóságnak azt is tudomásul kell egyszer vennie, hogy a magyar nép legalább annyira (vagy a lengyel zsidókhoz hasonlóan még jobban) utálja a bolsevistákat és bolsevista liberálisokat is, mint ők a hitleristákat.

Akadhat olyan valaki is, aki Faludy György tanúságtételét talán túlzásnak tartja, és azt más forrással is meg kívánja erősíteni. A nemrégiben megjelent Fekete Kommunizmus kötet figyelemre méltó adatokat tartalmaz arról, hogy a világterror-szervezet nagymértékben zsidó irányítás alatt állott. Megemlítem, hogy a szerzők nagy része volt kommunista vagy maoista, sőt ma is hithű kommunista.¹⁵¹

Nos, a kötet szerint a zsidó kommunisták igen nagy számban voltak képviselve a kommunista internacionále apparátusában, és a háború után is kulcspozíciókat foglaltak el több közép-európai párt párt- és államapparátusában. Molnár Miklós ezt írja a magyar kommunizmusról szóló összefoglalójában:¹⁵² „A rangsor legtetetjén a vezetők szinte kivétel nélkül zsidó származásúak, akár csak – ha némileg kisebb mértékben is – a központi bizottság, a politikai rendőrség apparátusában, a sajtóban, a könyvkiadásban, a színház- és filmművészetben. ... A munkáskáderek erős és vitathatatlan előretörése nem palástolhatja azt a tényt, hogy igen nagy mértékben zsidó kispolgári származású elvtársak kezében van a döntéshozó hatalom.” Egy 94 éves magyarföldi kommunista, Molnár László elvtárs ehhez még hozzáteszi: „a kommunisták, ugyebár, tudja ezt jól mindenki, ... igen jelentős részben zsidók ... voltak”.¹⁵³ Wolf/Farkas Mihály beceneve például már 1948 előtt így alakult: akkor lesz például magyarból előbb magyar zsidó, végül zsidó.¹⁵⁴

Más megbízható források is alátámasztják a fentieket: Sok országban, pl. Oroszországban és Romániában, mindenekelőtt azonban Magyarországon és Lengyelországban a munkásosztály pártjainak vezetése kizárólag zsidó kezekben volt.¹⁵⁵ A magyar nép döntő többsége számára különös nehézséget okozott, hogy a kommunista párt vezérkara, mindenekelőtt a Moszkva bizalmát élvező quislingek, kevés kivételtől eltekintve zsidó származásúak voltak. Az új helyi hatóságok, a „de-

¹⁴⁷ Karády Katalin: Hogyan lettem színésznő? Budapest, 1989, pp. 192–193.

¹⁴⁸ Nemes Nagy Ágnes: Látkép gesztenyefával. Budapest, 1987, p. 419, a Hála című fejezetben.

¹⁴⁹ Wolf/Farkas Mihály fia, Vladimir készülő könyvében adatok tömegét sorakoztatja fel arra, hogy az alakuló ÁVH tisztjei között a megelőző korszak németbarát elhárítói működtek: Rainer M. János: Szovjet diktatúra magyar mintára. Élet és Irodalom, 2000, július 14., p. 10.

¹⁵⁰ Faludy György: Emlékkönyv a rótt Bizáncról. Napi Magyarország, 1999. október 9., p. 25.

¹⁵¹ Vö. J. P. P. in Magyar Fórum, 2000. július 13., p. 11. A szerzőnek igaza van: soha senki nem vizsgálta meg, hogy Marx, Engels, Lenin, Kun Béla, Rákosi, Horn és vezértársaik milyen családokból származnak.

¹⁵² M. Molnár: De Béla Kun a János Kádár. Soixante-dix ans de communisme hongrois. Paris, 1987, p. 187. Arról a Molnár Miklósról van szó, akinek egy másik könyvét (Histoire de la Hongrie. Paris, 1996) Vásárhelyi Miklós, a hajdani Mussolini-hívő rettenthetetlen bolsevista baráti tanácsai segítették (2. oldal). Molnár Miklós adatai tehát cáfolhatatlanok, hiszen még Vásárhelyi elvtárs sem húzta ki őket.

¹⁵³ In Élet és Irodalom, 2000. július 7., p. 2.

¹⁵⁴ In Élet és Irodalom, 2000. július 14., p. 11.

¹⁵⁵ R. Michels: Political parties. New York, 1959, p. 260, Schmidt 1998, p. 59. után.

mokratikus" rendőrség közegei, a népbíróságok bírái és ügyészei, a kommunista párti politikusok az „üldözött” zsidók közül kerültek ki.¹⁵⁶

A tétel igaz az egész szovjet, a Cseka és a KGB vezetésére és tagságára is. A mindent túlélő fővezéreken (Molotov, Kaganovics, Berija, Zsdanov és társaik) túl zsidó volt a legismertebb bolsevik vezetők jelentős része (Trockij, Zinovjev, Kamenyev, Szokolnyikov, Radek, Visinszkij).¹⁵⁷ Már az 1905-ös Pátyomkin-matrózlázadásnak a két vezetője Deutsch Armin és Dochmann Sándor voltak. Ők (Magyarországról?) azért mentek Odesszába, hogy előkészítsék a dél-oroszországi felkelést, a forradalom kezdetét. Visszafelé aztán a budapesti komcsik szokásának megfelelően (Frankel Leó, Kóhn Béla és társaik) Bécsbe menekültek.¹⁵⁸

A legelső szovjetellenes katonai- és munkásfelkeléseken 1919-ben a katonák azt kiabálták, hogy „Halál a biboldókra, le a bolsevik komiszárokkal!”¹⁵⁹ Ukrajnában moszkoviták és zsidók nélküli kommunizmust akartak, és azt harsogták, hogy moszkoviták = bolsevikok = zsidók. Valamint „Ukrajna az ukránoké, bolsevikok, zsidók nélkül”, továbbá „Éljen a szovjethatalom, le a bolsevikokkal meg a biboldókkal.”¹⁶⁰ A kozákok Rengold elvtárs gyilkos rendteremtése ellen lázadtak fel: „Mi, kozákok, nem vagyunk a szovjetek ellen. Mi a kommunisták, a kommunák és a zsidók ellen vagyunk.”¹⁶¹ A Cseka egyik vezetője Karl Lander volt, Ukrajnában M. Lacisz. N. Rozental Asztrahánban volt különleges vizsgálóbíró. Dzerzsinszkij egyik igen humánus helyettese a kiváló szláv nevű Unschlicht elvtárs volt. Az igazságügyi népbiztost Kurszkijnek hívták.

Az értelmiség kiirtásának felelősei Zarájszkij és Vj. R. Menzsinszkij elvtársak voltak (utóbbi lengyel zsidó létére vagy éppen azért Dzerzsinszkij utódja lett a GPU élén). Sztalin testőrségének parancsnoka egy magyarföldi terrorista, Pauker volt, főnöke hál' istennek kivégeztette. Sz. Redensz Sztalin sógornőjének férje volt. A fő emberirtó Jagodának a keresztnéve is árulkodik: Genrih, azaz Henrik. A vasutasok között Andrej elvtárs, majd Lazar Kaganovics tisztogatott 1933-ban. Az eredmény:

20 000 vasutassal kevesebb. A Gulag főnöke G. Berman volt. A katonai körzetek parancsnokai között volt Ejdeman, Kork, Putna, Feldman és Bljuher elvtárs, mind-mind tősgyökeres keleti szláv név.

A Cseka külföldi osztályát Meir Trilisszer vezette, az NKVD egyik legmagasabb rangú vezére. Eredeti neve Mihail Moszkvin (csak talán nem a franciás Moscovici rokona?) volt. Akadt még a magas rangú elvtársak között Elena Walter, W. Stein, Dübi, Brichmann, Wolf, Tarsisz, Müller, Wilhelm Knorin, Berger, Ignaz Reiss (Nathan Porecki). A kötet szerint *Ő is ifjú zsidó forradalmár volt, amilyenből oly sok akadt Közép-Európában, és amilyenből oly sokat toborzott magának a Komintern.*

A kivégzők és bérgyilkosok különleges osztágnak egyik vezetője Spiegelglasz elvtárs volt, a másik pedig Naum Ajtingon. Egy Abraham Sadek nevű elvtárs Franciaországban a németek ellen harcoló partizánokat azzal vádolta, hogy egy táborban az ivóvizet akarták megmérgezni. *Ez a középkorias vád Trockijnak és a partizánok legalább még egy foglyának (Abraham Sadeknek) a zsidó származására utal.* Victor Alter és Henryk Erlich a lengyeleket boldogították, amíg elvtársaik agyon nem lötték őket. Kínában az egyik politikai tanácsadó Neuberg elvtárs volt. Manfred Stern is keleten, majd Spanyolhonban harcolt a vörös győzelemért. 1942-ben még a bolsevik párt agitprop osztálya is megállapította, hogy *A zsidók uralkodó helyzete a művészi, irodalmi és újságírói körökben tény.* 1951 októberében letartóztatták az állambiztonság és ügyésség egy csapat régi zsidó káderét, köztük Ejtington tábornokot, L. Rajhman tábornokot, Lev Svarcman ezredest, L. Svejnyin vizsgálóbíró, Visinszkij jobb kezét, majd Abakumovot. És így tovább! Mint a kötet megállapítja, *épp a kellő pillanatban következett be Sztalin halála, hogy végre megszakadjon önkényuralma sok millió áldozatának sora.* Tudjuk, hogy halálos vergődésének két napig, minden segítség nélküli néma szemtanúi Molotov, Kaganovics és Berija elvtársak voltak.¹⁶² A Sztalin által elkezdett zsidó deportálások napja előtti éjszakára a Politbüro és a KGB valóban jól megszervezte Sztalin halálát.¹⁶³

¹⁵⁶ Schmidt 1998., p. 65.

¹⁵⁷ Fekete Kommunizmus, p. 93.

¹⁵⁸ Népszabadság, 2000. július 13., p. 34.

¹⁵⁹ Fekete Kommunizmus, p. 94.

¹⁶⁰ Fekete Kommunizmus, p. 103.

¹⁶¹ Fekete Kommunizmus, p. 107.

¹⁶² Fekete Kommunizmus, pp. 107, 108, 111, 131, 135, 137, 138, 144, 147, 149, 159, 185, 195, 206, 252, 255, 257, 287, 291, 292, 300, 306, 307, 310, 313–314, 316–317, 318, 326.

¹⁶³ Az 1948–1953 közötti szovjet zsidóüldözésekről, miközben Molotovék–Kaganovicsék–Beriják a hatalom csúcsán ültek, újabb részleteket tartalmaz Gereben Ágnes: A szovjet zsidóper előkészületei. Magyar Nemzet, 2000. július 15., 30.

E rémlista olvastán el kell hogy fogadjuk azoknak a németek elől menekülő lengyel zsidóknak a véleményét, akik szerint az NKVD semmivel sem volt jobb, mint a Gestapo, csak annyi a különbség, hogy a Gestapo gyorsabban öli meg az embert, az NKVD meg a halálánál is rémesebben öl és kínoz meg bennünket úgy, hogy ha valaki megmenekül is a karmai közül, egész életére nyomorék marad. Egy leMBERGI menekült zsidó nő, Jules Margoline szerint 1940 tavaszán „a zsidók inkább a német gettót, mint a szovjet egyenlőséget választották”.¹⁶⁴ Volt azonban még egy fontos különbség az NKVD és a Gestapo között: a német rémrendőrség emberei fajtiszta germánként gyilkoltak zsidót és nem zsidót. Az NKVD urai és fő gyilkosai azonban jelentős (vagy inkább nagy) részben maguk is zsidók voltak, és tízmilliók mellett saját hit-sorsosaikat kínozták és lődözték halálra. Nem árt emlékezni arra, hogy a bolsevista zsidóság nemcsak a legszorgosabb végrehajtó volt, hanem magát a bornírt eszmét is ők konstruálták meg: jelesen Marx és Engels elvtársak.

Ezzel a ténnyel egyszer el kell számolnia a zsidóságnak is, és nem lehet csak úgy fátyolt borítani rá, elsősorban a kitartó holokausztózással. Mielőtt valaki félreértene, nem általában a zsidóságról, hanem a bolsevista zsidókról van szó. Kivételesen egyetértek a fogalmazással:

*Semmi közünk a zsidógyűlölethez, mit ránk ken pár fészkebe piszkító kozmopolita firkász, sanda, tetves és hazaáruló zsidó.*¹⁶⁵

Így hát az együttműködő zsidók méltó társai lettek azoknak a hazaáruló nyilasoknak és szovjetbenceknek, akik elsőként álltak a szovjetek, a párt és az ÁVH soraiba, Gerő Ernőtől (alias Pedro Singertől a barcelonai hóhértól) kezdve az Andrássy úton szolgáló olyan verőlegényekig, Bauer és Kardos urakig, akikből később sikeres ügyvédek, kultúrbarók vagy magyarul mindmáig dadogva-hebegve-raccsolva beszélő tv-sztárok lettek. Jórészt ők voltak a Kádár-rezsim leghívebb szolgálói, 1990 után pedig ők jelenítik meg az 1994-es koalíció politikai, kulturális és gazdasági hatalmát, közülük kerülnek ki a leggyatrább írók és a legszebben suk-süköző riporterek is. Az egyik leggusztustalanabb alak közöttük a kacsakezű gyatra költőcske, **Eörsi István**, aki ma nagy demokrata, 1950–1953 között azonban a Bölcsészkar Ménesi úti diákszállójában (a hajdani Eötvös-kollégiumban) ő volt a fő bolsevista és rémuralmat teremtett.

Furcsa, de nem példa nélküli eset a történelemben. Gondoljunk csak ismét arra, kik voltak a szov-

jetben a hasonló területek hangadói és terrorlegényei 80 évig Trockij elvtáristól Zsdanov elvtársan át a KGB-főnökökig. Akkultúrációinak nevezett diffúziós hódítások valóban így szoktak kezdődni. Végleges sikerük feltétele viszont igen nagy tömegek lehetőleg fegyveres érkezése (például Tibetben, vagy 90 ezer orosz-szovjet állig felfegyverzett terrorlegény néhány ezer csecsennel szemben). Egyébként az érkezők elkerülhetetlen sorsa (még nagy tömegük esetén is) *volens-nolens* az asszimiláció, a beolvadás a helyiekbe. Ha ti. azok nem olyan kevesen vannak, már-már kipusztulófélben, mint a tajgai és tundrai vadászok. Vagy ha a helyiek még nem veszítették el nemzeti tudatukat, és őrzik még nyelvüket.

Ebben látom az okát és magyarázatát annak, hogy a bolsevista-liberális körök minden erejükkel akadályozzák a magyar nép természetes szaporodását és nemzeti tudatának újjáalakulását. Emlékezzünk csak, bolsevista liberális riportereink hogyan vélekedtek a *kicsi vagy kocsi* felfogás vitája kapcsán! Most meg viháncolnak a *három kicsi, három szoba, négy kerék* gondolatán. Vagy vegyük az egyik leggyatrább életésirodalmár, Medgyesi Gusztáv nemzetfelfogását: *Úgyhogy mi jobb, ha hallgatunk, legalább félig lehetnénk valahogy románok, s már nem lenne minden olyan szar.*¹⁶⁶ Valóban, az ürülékmondat szórendje, ha még nem is romános, de már sz.r. hiszen nem Gusztai sz.ros tollán így hangzana: *Úgyhogy jobb, ha ti hallgattok...*

A görög földi kulturális hatások elmaradása

E 20. századi mocskos történethez hasonlóan sajnos tény az, hogy mint látni fogjuk, Róma terjeszkedésén kívül az egyetlen olyan hódítás, amely egy arkhimédeszi pont körül mindmáig egyedül fordíthatta volna ki *Magna Hungaria* területét a már akkor is évezredes elmaradásból, egy délről jövő *korai görög földi hódítás vagy terjeszkedés (kolonizáció) vagy kulturális invázió soha nem következett be.* Más kizáró okok mellett valószínűleg azért sem, mert az elsődleges civilizációs terjeszkedés általában tengerparton zajlott és zajlik. Európában pedig – apró és most alakult államocskákat (Makedónia, Bosznia, Koszovó, Fehér-Oroszország, Moldávia, Tiraszpol, Oszétia, Csecsnyija, továbbá Luxemburg és hasonló) nem számítva – mindössze öt állam van, amelynek nincs tengerpartja: Svájc, Csehország, Szlovákia, Ausztria és Magyarország. Az előbbi megállá-

¹⁶⁴ Fekete Kommunizmus, pp. 326–327.

¹⁶⁵ Eörsi István in *Élet és Irodalom*, 2000. május 19.

¹⁶⁶ *Élet és Irodalom*, 2000. június 23., a Magyar Nemzet, 2000. július 15., p. 21. után.

pítás (a tengerparti terjeszkedésről) már nem feltétlenül érvényes a második világháború utáni állapotokra, bár Szingapúr, Malajzia, Japán, Tajvan és Dél-Korea példája mást sugall.

A műkenéi és klasszikus kori görög hatások legálább két ok miatt kerültek el a Kárpát-medencét. Az egyik kétségtelenül az, hogy a görögök főleg a tengereken bonyolították kereskedelmüket. Alig tudunk valamit, inkább semmit sem arról, hogy mik lehettek (volna) helyi ellentételek, a fizetség görög árukért. Esetleg az erdélyi arany. Felmerült a kérdés, hogy vajon az itteniek már a bronzkorban is fizethettek volna remek lovakkal.¹⁶⁷ A másik ok jelentősebb: a görög kereskedők már a műkenéi korban és később is azért kerültek el a Kárpát-medencét, mert hiányzott itt a biztonság.¹⁶⁸ Olvassuk azonban el azt is, mit írt erről a kérdésről Alföldi András, jóllehet, az ő érvelésében a görög földi hatások általában a későbbi korok keretébe tartoznak, amikor a Kárpát-medence egészének lemaradása már-már véglegessé vált. Szerinte:

Igazi történelmi megvilágításba azonban csak a Kr. e. utolsó évezredben kerülnek lassanként Magyarország népei, amikor a klasszikus világ kisugárzása ide is mindjobban elér. De a klasszikus kultúrának ez az észak felé való terjeszkedése nem egységes folyamat, hanem két ellentett irányú áramlat összeütközésében jelentkezik. Ez az országnak anthropogeográfiai helyzetéből következő és – amint említettük is már – sorsát végigkísérő tünelemény. A mondott időben a görög közeli kelet és a római Itália befolyása találkozik itt, és ez a találkozás eleinte kettős kultúrhatást, később a két nyelvetérület érintkezését, s végül e kétélelem politikai válaszfalát jelenti, majd

az ókor politikai összeomlása után vallási téren éreztette hatását. A Szávánál, ahol Nyugat-Róma egykoron elvált Bizáncból, máig is farkasszemmel néznek a római katolikus horvátok a görögkeleti szerbekkel.

Írta volt ezt Alföldi András 1934-ben.¹⁶⁹ Nemcsak az derül ki belőle, hogy az Európát régiókra osztó határok, jelesen az ortodox határ milyen régi, császárkor előtti. Hanem az is, hogy már 1934-ben bőven jelen voltak a boszniai háborút kioldozó okok, például a horvát-szerb ellentét a *Száva mentén*. Nem kellett volna erről a kis Alföldi-könyvecskéről tudnia a szerfölött művelt és olvasott Bibó Istvánnak, amikor téziseiben a jugoszláv belbékességről írogatott? Lehet, hogy Szűcsnek is kevesebb Marxot és több Alföldit kellett volna olvasnia? Hogyan várhatnánk azonban el, hogy az amerikai és francia politikusok ilyesmikről tudjanak, ha nevezetesen nevezetesebb magyar földi tudósoknak és humanistáknak nincs fogalmuk róluk.

Nincs minden tanulság nélkül az sem, hogy az öt európai tenger nélküli ország közül kettő, Svájc és Ausztria a hajdani római Imperium magterületén fekszik, és (Csehországgal együtt) Nagy Károly birodalmának és a rá következő *Ottonische Reich*nek a része volt. Emiatt kapott a magyaroknál korábban megkeresztelkedett, de német vazallussá lett Csehország csak jóval később koronát (és csak koronát, de császári szárnyas lándzsát már nem!), mint az Árpádok.¹⁷⁰

A fenti öt ország hajdani és mai gazdasági fejlettsége közötti különbségek tehát egyszerűen megérthetők a Lajta-Elba-határvonalból: melyik fekszik tőle nyugatra és melyik keletre. Csehország ipari-

¹⁶⁷ A. Sherratt: Warriors and traders: Bronze Age chiefdoms in central Europe. In B. Cunliffe (ed. by): Origins: the roots of European civilisation. London, 1987, pp. 59 és 65.

¹⁶⁸ A. and S. Sherratt: Interaction and identity in the ancient Mediterranean. In The Aegean and the Orient in the Second Millennium. Proceedings of the 50th Anniversary Symposium Cincinnati, 18–20 April 1997, ed. by E. H. Cline and D. Harris-Cline. Aegaeum 18, Liege, 1998, p. 337: *foreign traders require security*.

¹⁶⁹ Alföldi, 1934, p. 5.

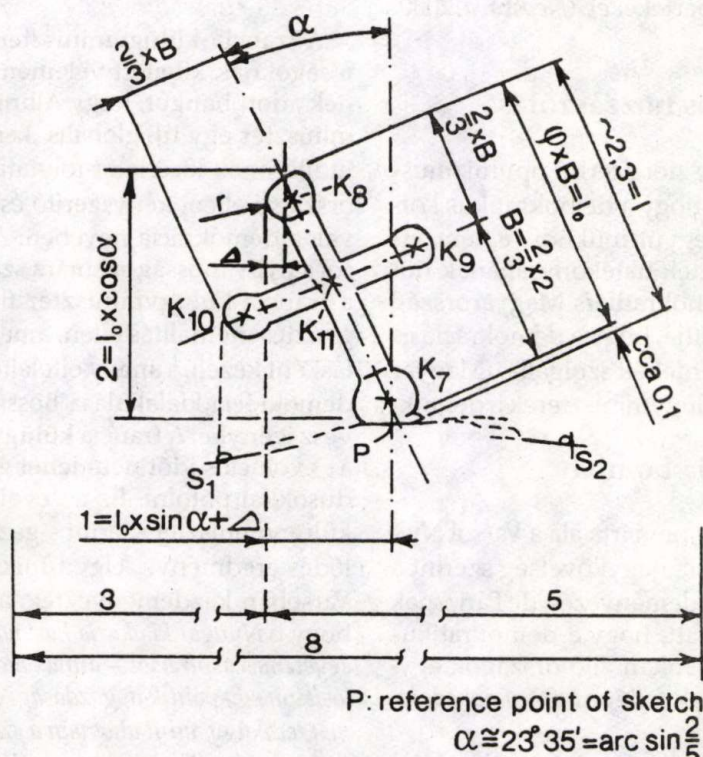
¹⁷⁰ A cseh hercegség Vencel herceg vértanúsága (929 vagy 935) után a német király, I. Ottó (a későbbi Nagy Ottó császár) hűbérese lett, a 973-ban alapított prágai püspökség pedig a mainzi érsekség alá tartozott, jóllehet, a püspököt a herceg jelölte ki. Lengyel földön III. Ottó császár 1000 márciusában kereste fel a vértanú Adalbert gnieznói sírját. Ekkor Vitéz Boleszláv fejedelem fejére tette saját császári koronáját, és adta neki Szent Mauritius aranyozott lándzsáját az Úr szögeivel együtt. Tárt a vita, hogy ennek alapján Boleszláv szuverén egyeduralkodó volt-e avagy csak császári helytartó. Igazi király voltahoz azonban a koronázás egyházi szertartásai hiányoztak. Lehet, hogy Boleszláv erre is tett kísérletet II. Szilveszter pápánál, de az elkészített korona másnak, Vajknak, azaz Szent István-nak jutott. A részletekre lásd Székely György: Szent Adalbert életírói és a krónikaszerzők Közép-Európa első ezredfordulójáról. In A középkor szeretete. Történelmi Tanulmányok Sz. Jónás Ilona tiszteletére. Budapest, 1999, pp. 197–203. – Bóna (2000. 85) részletesen megírja, hogy a keresztény királyság megalapításában a magyarok megelőzték a lengyeleket. Sőt, az 1000 márciusában, a gnieznói látogatás alkalmával kapott koronát és aranyozott lándzsát Vitéz Boleszláv öccse (féltestvére), II. Mieszko ellen fellázadó ellenkirály, Bezprym [a név magyar alakja Veszprém] 1031-ben visszaadta (a Szent Istvántól vereséget szenvedett) II. Konrádnak, és ezzel Lengyelország mindörökre elvesztette a két legfontosabb királyi insigniumát. Egyúttal elismerte a német-római császár főségét országa felett. Ma csak a lándzsa későbbi másolatát őrzik Krakkóban.

lag fejlett része is nyugatra esik az Elbától. Nyugatra vagy egyébként a Lajta-vonaltól a gazdasági felzárkózás egyik éllovasa, Szlovénia nagy része is, 1920 előtt pedig egyszerűen Ausztria része volt.

A nagyon régi és régi történelemben az volt az általános, hogy a külső hatalmi hatások nem tudtak vagy csak ritkán tudtak érvényre jutni a zárt egységet jelentő Kárpát-medence *egész területén*. Különösen ritkák voltak az előrelendítő, gazdaságilag (de nem nemzetileg!) zömmel jó hatások, és ilyen is csak egyetlen kivételes esetben terjedt ki az egész medencére: az osztrák uralom kései szakaszában, a monarchia idején. Ekkor azonban a jó gazdasági hatások gyarmati-nemzeti elnyomással társultak. Legalábbis 1867-ig, amikortól viszont a kiegyezéssel megkezdődött a magyar nemzet feldarabolásának, a nemzeti tudat szétverésének, az idegenek (főleg keletről, a *Geimlandból*¹⁷¹ érkező orosz, lengyel és román zsidók) által való előzőn-

lésnék a császár által minden erővel támogatott folyamat, ¹⁷² amely 1918–1920-ban el is érte céljait. A nemzet és ország feldarabolásában nem a románok, csehek, szerbek voltak a fő bűnösök, hanem a belső ellenség, a magyarokat határtalanul gyűlölő Galilei-kör és Kun-banda és emberei. A legjobb keretet mindehhez az első világháború miatt feljövőben lévő kommunizmus adta. És még így is csak véletlenül sikerült 70 évre győzni. Maga Lenin elvtárs mondotta volt 1917 októberében fiatal testőrének: *Édes fiam, jegyezd meg magadnak, ha ma nem sikerült volna a Központi Bizottság többségét magam mellé állítani és elfogadni a határozatot a szocialista forradalomról, akkor száz évig várhattunk volna még egy ilyen alkalomra.* ¹⁷³ Ne felejsük el: Lenin támogatói a határozatban főleg azok a zsidó forradalmárok voltak, akiket azután Sztalin szép sorban kivégeztett.

Dr. Makkay János

A ferde kereszt rajza. Méretek és dőlési szög. Cikket lásd a 35. oldalon

¹⁷¹ *Geimland* (= Heimland, Heimatland, német „haza”): a jiddis szó egy 1949-ben megszüntetett moszkvai zsidó folyóirat címe volt: Magyar Nemzet, 2000. július 15., 30.

¹⁷²Főleg azért, mert mindenütt napirenden voltak a zsidóüldözések, pogromok, amelyek elől a legegyszerűbb volt Habsburg-támogatással a rebellis Magyarországra menekülni, és rögtön megkezdeni a magyar entitás rombolását. Ami azután máig tart.

¹⁷³Élet és Irodalom, 2000. július 14., 11.